Lumea Credinței
Magazin ilustrat
nr. 10 (216)
octombrie 2021 / 6 lei

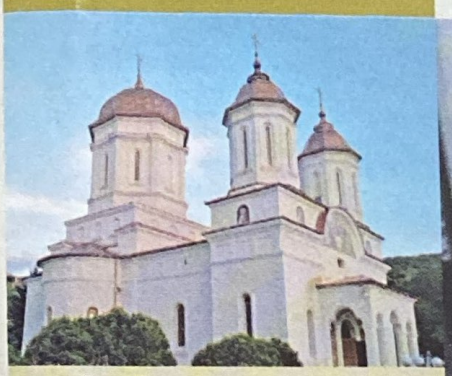

MÂNĂSTIREA COCOȘ

Una dintre perlele monahismului tulcean

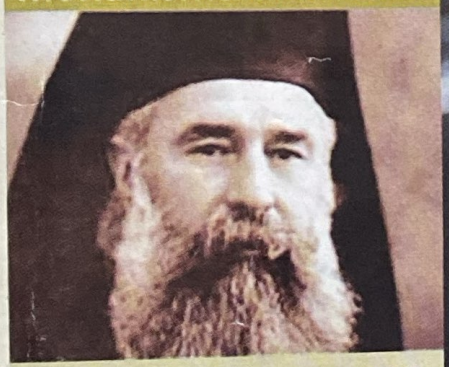

INTERVIU CU PS IGNATIE

Indubitabil: Episcopul Grigorie Leu a fost otrăvit

PROCESIUNE LA POCEAEV

Mulțime de credincioși la Maica Domnului

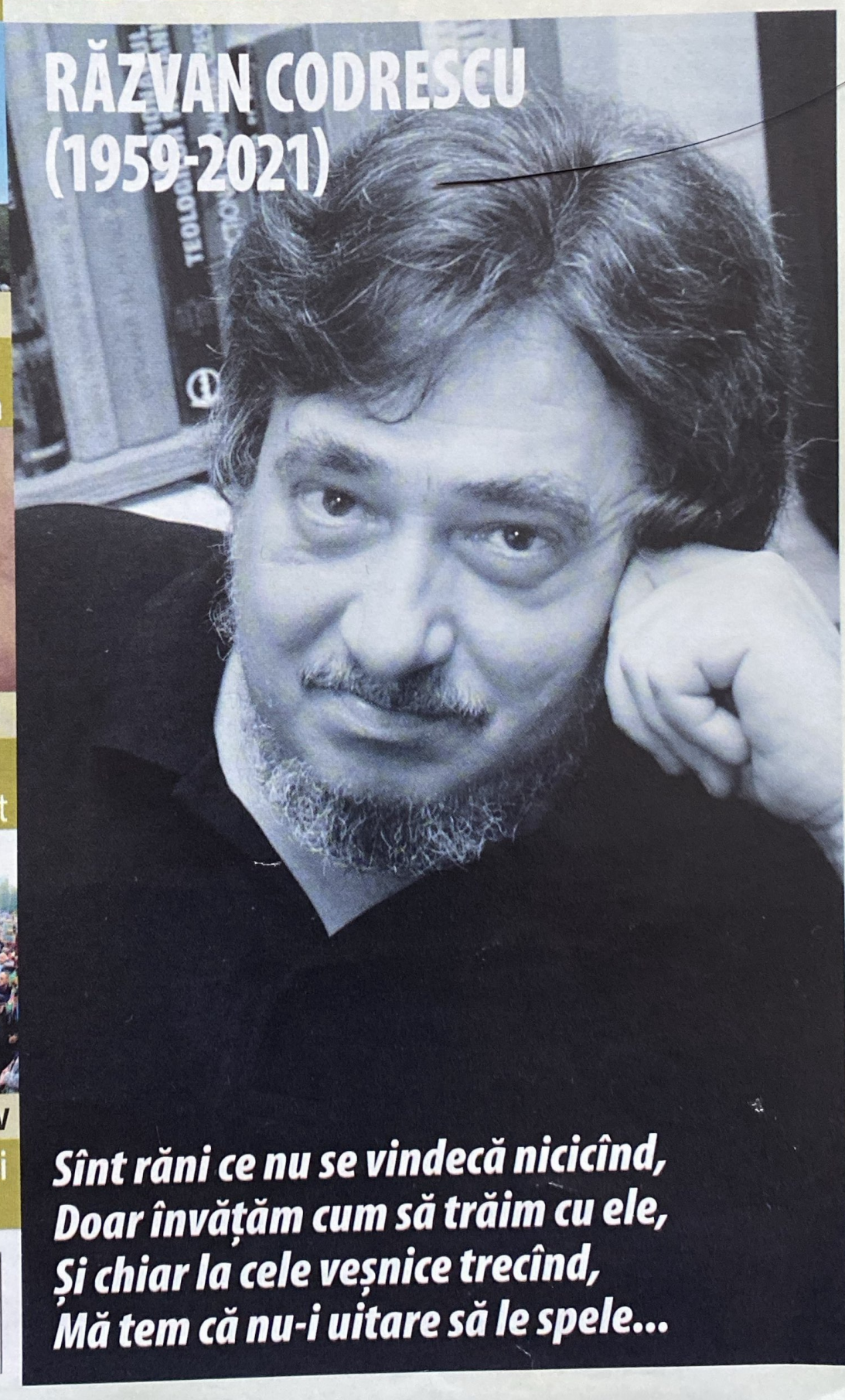

RĂZVAN CODRESCU (1959-2021)

Sînt răni ce nu se vindecă nicicînd,
Doar învățăm cum să trăim cu ele,
Și chiar la cele veșnice trecînd,
Mă tem că nu-i uitare să le spele...

21010
5 948492 150016

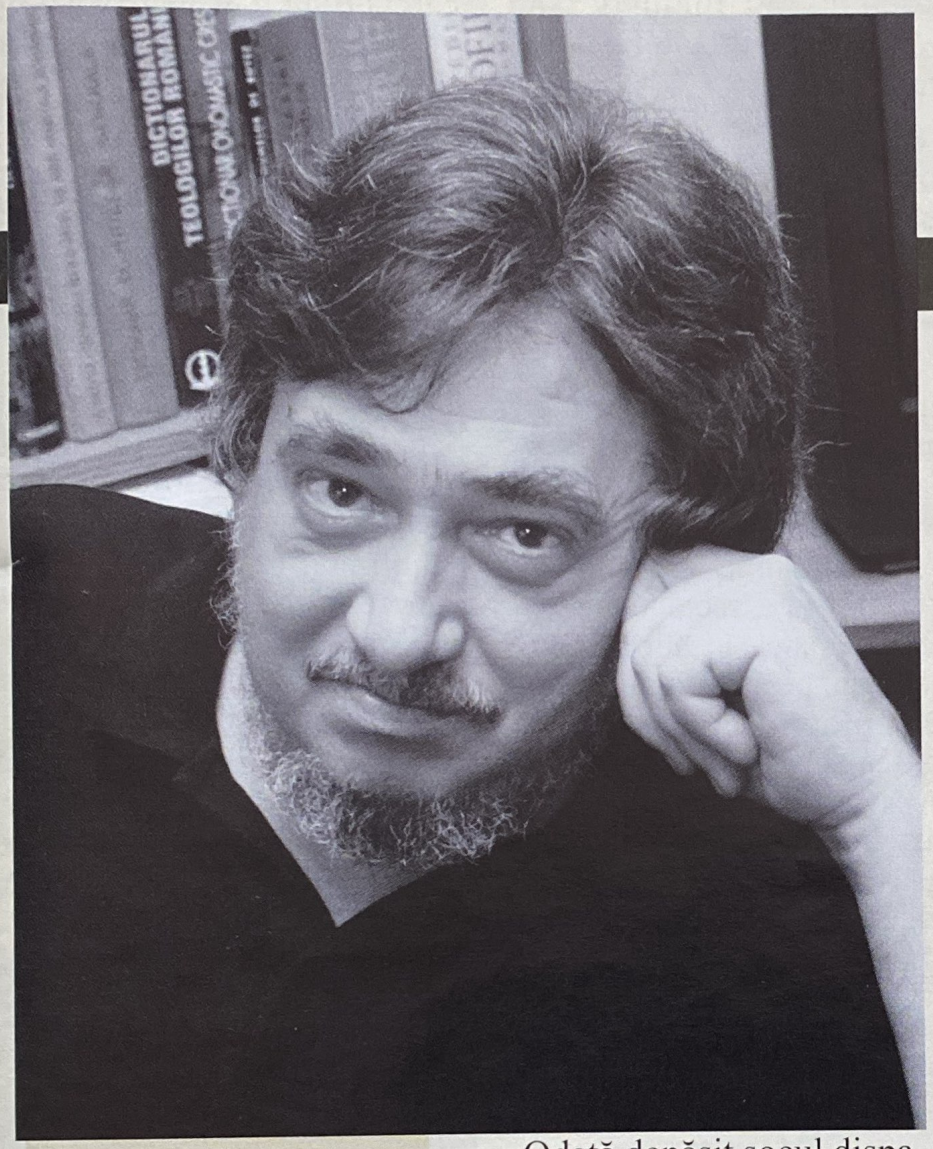

Omul acesta...

Răzvan BUCUROIU

Odată depășit șocul dispariției dintre noi a lui Răzvan Codrescu, se cuvine să spunem câteva lucruri despre acest om deosebit.

Mai întâi de orice, s-a dus la Domnul în preziua Înălțării Sfintei Cruci, dar și cu o zi înainte de mutarea la cele veșnice a lui Dante Alighieri (14 septembrie 1321). Genialul florentin i-a fost călăuză în lumea cuvintelor (în iadul, dar și în paradisul lor), iar Sfânta Cruce i-a fost reper, punct fix în lumea fluidă a caracterului oamenilor.

Între viața lui Răzvan Codrescu în lume și Cruce sunt multe congruențe... Omul acesta a trăit pe crucea marginalizării – nici o instituție din România nu l-a întrebat vreodată ce face, ce scrie, ce planuri de viitor are. Nici vreun Minister al Culturii, nici vreo Academie, nici măcar vreo universitate de provincie... Și nici măcar Biserica nu l-a cercetat cu întrebarea, cu foarte mici excepții.

Omul acesta a trăit pe crucea polemicilor aprige, fără ca mulți să-i sară în ajutor. Nu zâmbiți cu ironie: și polemica, schimbul incandescent de idei, te consumă enorm, te macină, te bântuie. De aceea când îți constați propria, asurzitoarea singurătate, cazi pe gânduri și atunci Crucea devine sprijin, proptea, reazem.

Omul acesta a trăit pe crucea dezamăgirilor prin cei de lângă el și a vremurilor slute cărora le-a dat toată energia sa. Obsedat aproape de ideea răscumpărării timpului, inclusiv al celui de jertfă, Răzvan Codrescu a ars ca o flacără, din sine. Omul acesta a trăit pe crucea precarității financiare, pe care a dus-o cu mare demnitate. Și pentru că am vorbit despre demnitate, spun cu mâna pe inimă: a fost singura persoană la care nu am văzut măsuri de orgoliu, ci numai acte

de demnitate! Inclusiv (sau cu atât mai mult!) în boală, în suferință.

Am lucrat umăr la umăr vreme de 18 ani în aceeași redacție, pe care o înnobila cu prezența-i. I-au trecut prin mână peste 17.000 de pagini de revistă (inclusiv cu greșelile lor de redactare, erorile de exprimare și alte scăpări), iar el, ca un veritabil profesor, magistral, le îndrepta tacit, discret, punctual. A citit, redactat, corectat, stilizat zeci și zeci de volume – le-am pierdut și eu șirul –, scoțând din fiecare nestematele ideatice ascunse. Și asta, pe alocuri, în dauna operei proprii, care tot timpul se găsea „în așteptare". Cu toate acestea, a scris enorm! Și nu numai mult, ci și nemaipomenit de BINE! Cu grad de excelență, aș zice acum.

Un singur episod din momentele petrecute împreună vreau să relatez. Eram, într-un amurg perfect, pe valea Buzăului, la pensiunea prietenului comun Laurențiu Tănase. Doar noi doi, într-un chioșc pe malul râului, cu o frapieră alături, cu masa plină de cafele și cu nelipsitele lui țigări de foi. Atunci, subit, i-am propus un „concurs" de recitare de versuri din memorie, doar câte o strofă: cine cedează primul! M-am ținut binișor în șa vreo jumătate de oră, după care Răzvan nu a mai ținut cont de „concurs" și nici de rândul fiecăruia... Se înfoiase tot, privea „dincolo", părea un munte din care țâșneau șuvoaie de versuri. Era ca o viitură în ritm și rimă, devenise de neoprit, transa poeziei din substanța căreia trăia îl acaparase cu totul. Un act de magie a cuvântului, asta am trăit atunci. Și m-am înfiorat văzând acest tip de sacerdot al logosului...

Anca Crivăț, fosta lui soție, mi-a spus că înainte de muri cu o zi ceruse ciocolată. O bucățică, atât. A primit-o și s-a bucurat ca un copil. Acela a fost ultimul gust de pe pământ cu care s-a dus în lumea de dincolo. În vechime, unii își puneau sub limbă un bănuț, pentru a plăti luntrașul să-i treacă Styxul. El a avut o bucățică de ciocolată, dovadă în fața îngerilor că a fost un om bun, care și-a topit toată dulceața vieții în acreala neputinței altora.

Te iubim enorm, dragul nostru prieten! Aici și acum, dincolo și cândva!

Ultima sa apariție editorială
(Ed. Christiana, coperta Valentin Dan)

Vrednicul mărturisitor al unei Românii (im)posibile

Plecat prea devreme din cercul său familiar și din raza mai amplă a culturii naționale, Răzvan Codrescu ne lasă acum îndatorirea de a-i configura cum se cuvine posteritatea. Îi vom reciti cărțile, îi vom aprecia pe deplin măiestria literară, așa cum vom înțelege, rotund, consecvența lui în apărarea creștinismului și a unui patriotism vertical. Și până acum câteva zile, când îl știam printre noi, eram siguri că semnătura sa implică soliditate, rigoare, eleganță, noblețe de caracter, intransigență morală, ironie subtilă și precizia unui meșteșug fericit adăugat înzestrărilor sale native. De acum însă, vom privi la cărțile sale de eseu, poezie, apologetică ortodoxă și istorie a ideilor, dar și la traducerile sale perfect elaborate, cu ochi mai limpezi și hotărâtă însuflețire.

Ne va lipsi acest cavaler solitar – cu umbra unui Don Quijote. Ne vor lipsi verbul său aproape liturgic, limpezimea judecăților sale morale și teocentrismul său, alimentat prin lecturi savante, la umbra marii tradiții biblico-patristice. Toți cei care l-am însoțit, bucurându-ne de duhul său viu și nevătămat, știam că Răzvan Codrescu n-a făcut compromisuri, nici în viața intelectuală, nici în cea politică sau mediatică a societății noastre. A plătit prețul acestei rare independențe printr-o singurătate asumată ascetic, suferind o marginalizare (relativă) pe care, desigur, nu o merita și care, din păcate, nu va mai putea fi remediată postum. Nu implic astfel sugestia că nu era cunoscut. Era însă redutabil și a fost mereu etichetat (de către inși care nu-i ajungeau nici la glezne) tocmai pentru că n-a ezitat să denunțe orice grupare subjugată de certitudini sumare: Răzvan Codrescu urmărea nu atât moderația – în care deplângea uneori lașitatea –, cât rostirea liberă, situată dincolo de clivaje, găști și programe fals virtuoase, dar lucrative. Avea intuiția tragică potrivit căreia, pe pământ, nu poți proclama adevărul lui Hristos fără să te răstignești împreună cu El. Nu practica un creștinism pietist, nefiind numaidecât un ins „bisericos", în sensul ritualismului pândit de rutină, însă poseda simțul mărturisirii de credință ca fapt existențial, cu care nu te joci, de vreme ce, prin el, îți pui în cumpănă propria mântuire.

L-am citit fidel, cu bucuria de a-i recunoaște stilul atât de pregnant individualizat, și am urmărit evoluția sa de om slobod, care nu se teme să-și lămurească erorile de percepție, în augustiniana retortă a unor continue revizuiri lăuntrice. Aceasta e forma specific intelectuală a smereniei: să nu pari și mai ales să nu te consideri infailibil, să participi la înțelegerea epocii tale cu mintea deschisă, să salvezi esențialul, fără să hiperbolizezi fleacul ornamental și fără să te disimulezi îndărătul unor măști mistificatoare. Trecând prin felurite vârste, de la idealismul fervent al tinereții până la scepticismul sapiențial al maturității, Răzvan Codrescu avea capacitatea de a se judeca doar pe sine: spre deosebire de atâția alți autori (bolnavi de auto-îndreptățire), el nu recurgea la polemică pentru a-i culpabiliza mecanic pe ceilalți, ci pentru a deslușî direcția, prin lupta cea bună a celor aleși.

În lumea contemporană, unde infernul nu mai e gol metafizic, ci mai degrabă decor tehnologic alienant și scena atâtor sminteli ideologice, confratele nostru se simțea tot mai stingher. Sunt convins că în împărăția lui Dumnezeu, unde a pătruns acum, între șoapta doinei și cadența botticelliană a terținei dantești, Răzvan Codrescu e în sfârșit consolat. Acolo va regăsi aievea armonia solemnă a unei vieți care merită trăită fără sfârșit. Tot acolo ar fi frumos să ne îmbie și pe noi, când ne va sosi ceasul. Dumnezeu să te isprăvească de-a pururi, iubite prieten!

Teodor BACONSCHI

DE ACUM ÎN LIBRĂRII

În viața realizatorului de radio există o probă la care e util să se supună: transformarea cuvântului vorbit în cuvânt scris. Transcrierea unei înregistrări devine un indicator de valoare și sens. Ca o hârtie de turnesol. Ceea ce rezistă transpunerii e bun câștigat, ceea ce nu intră cu bine în forma scrisă practic se anulează, sugerând graba de a fi lansat cândva „în eter" un mesaj încropit. Orice jurnalist cultural își dorește, cred, să facă față unui asemenea test de calitate, chiar dacă registrul oral presupune ajustarea la cel grafic. Trecerea izbutită de la audiție la lectură stârnește recunoștința moderatorului față de interlocutorii săi - autori *de facto* ai unei creații media. Grija tuturor se îndreaptă, însă, către publicul prin care actul comunicării își atinge rostul. Între vorbire și scriere, între actualitate și document, înregistrarea radiofonică trăiește sau, iată, renaște grație celor aplecați spre reflecție.

Marina Dumitrescu

Sufletul lui blând...

Nu am putut intra ieri la TVR într-o emisiune de evocare a celui care ne rămâne învățător, chiar dacă sufletește suntem toți prietenii lui prăbușiți, năuciți. În insomnia nopții acesteia, revin la figura unui om ieșit, la propriu, din tipare, din categoriile cu care lucrăm, frecvent abuzive și în orice caz aproximative. Să pui ștampile, ca la Poștă, este cel mai simplu. Or, Adolf al nostru, de bucuria prezenței căruia am să fiu lipsit până la sfârșitul propriei mele vieți pământești, a fost, cred, reprezentantul generației de legătură dintre trecut și actualitate.

Am mai afirmat: nu a fost extremist. Nu a avut încredere și nu a girat nici o așa-zisă „renaștere" a dreptei românești pe model interbelic. Pentru că, livresc și prin mărturii ale supraviețuitorilor, o știa atât de bine, ca nimeni altul. Fără exagerare. Onestitatea lui, lipsa de patimă și de interes partizan, curiozitatea și precizia cu care s-a apropiat de bomba istoriografiei trecutului recent al României, calmul cu care a studiat firele, a înțeles legăturile și, dezamorsând, a pledat pentru o cunoaștere senină a unui capitol complex și dramatic, toate acestea mi-au impus deja de acum aproape trei decenii. Evident, în superficialitatea anilor de atunci și de acum, preocuparea lui a trezit reacții animalice – pentru că

nu le pot numi intelectuale –, făcându-l, la o vârstă tânără, să intre cumva într-o opoziție care a durat până acum câteva zile. Până la mormânt.

Sunt dator, ca prieten, să depun mărturie: un suflet blând ca al lui, care nu scotea din cărți argumente pentru prelungirea urii în prezent, rar am mai întâlnit. „Vina" lui a fost dorința de a pricepe, cât îi era cu putință cuiva fără acces la arhive, în anii respectivi, care a fost, de fapt, păcatul originar al modernității recente românești. Și ce a înțeles? Că am avut, cum o spun și mulți alții, de la Goga la Iorga, o cusătură slabă: am tolerat pe alții, străini de neam, dar ne-am mâncat între noi cu poftă. Arhitectura puterii a fost mereu amenințată, la bază, de igrasia păcatelor și, pe acoperiș, de fulgerele năprasnice. Rezultatul: am importat factori de decizie, Providența dăruindu-l pe Regele Carol I, dar și pe tot felul de zăpăciți, de învârtitori, consumându-ne decenii în discuții despre raportul dintre fibra națională și modernitate, de la Poporanism la Semănătorism, ajungând la „sincronizarea" lui Eugen Lovinescu. Peste toți a tronat, la propriu, verdictul, nici azi contestabil, al lui Maiorescu: forme fără fond. Ceea ce ne arată că, statal, suntem recenți, în ciuda faptului că, ființial, vorba lui Caragiale, suntem vechi. Adică avem rădăcini puternice și izvoare adânci.

Despre toate aceste paradoxuri a meditat și scris prietenul nostru Adolf. Ca pauză sufletească din iureșul local, a tradus mistici spanioli sau pe Dante. Ca și cum ar fi ieșit în parc. Ce lux! Rezervat minților luminate și spiritelor cu adevărat inspirate, adică acelor oameni, care mai există, capabili să taie pepenele istoriei în felii subțiri, alegând miezul de sâmburi.

Adânc în noapte, nu pot să îmi reprim dorul de el, de lungile noastre conversații, de mesele lungi, în timp, în care încercam să punem ordine în dezordine și să facem diferența salvatoare dintre lașitățile oamenilor și planul lui Dumnezeu. Nu am ajuns la concluzii finale, radicale, ci „doar" la nădejdea că El ne va ajuta să ieșim din neputințe, să creștem sufletește, umplând harta atât de des disputată a unei națiuni care merită o soartă mai bună.

Preot Radu PREDA

Răzvan Codrescu (Adolf Marian), așteptat în „rândul cetei sale”

Aștern aceste rânduri cu o rană încă deschisă în suflet, neîmpăcat cu realitatea crudă că Răzvan Codrescu, harnicul eseist, poet, traducător și apologet creștin, pe numele său de botez Adolf Marian, cel care până mai ieri vorbea cu noi atât de cald și prietenos, a trecut prematur și tragic pragul veșniciei! Prohodit direct la groapă, din cauza unor măsuri excesive ale autorităților legate de pandemia de COVID, a fost petrecut creștinește totuși, cu slujba și participarea unui frumos sobor de preoți, a rudeniilor și a prietenilor apropiați. Trupul i-a fost înhumat, așadar, în Cimitirul Pantelimon II, dar sufletul său a început, potrivit tradiției ortodoxe, un pelerinaj de șase săptămâni, la sfârșitul căruia se va înfățișa înaintea Dreptului Judecător. „Pelerinajul” lui, ca al oricărui răposat – după cum ne încredințează unii Sfinți Părinți care au scris despre viața sufletului după moartea trupului* –, se desfășoară prin locurile în care s-a născut, a crescut, a învățat și a ostenit, în care a făcut fapte bune ori mai puțin bune, *cu voie și fără de voie*. Împrospătându-și memoria firului vieții, sufletul său va primi cu smerenie, apoi, în deplină cunoștință de cauză, hotărârea din ziua judecății, numită „particulară” (spre deosebire de cea de la sfârșitul veacurilor, care este numită „de obște” sau „universală”). De aceea, se știe, la șase săptămâni (în practică, în sâmbăta cea mai apropiată acestei zile), pentru sufletul celui răposat se săvârșește Sfânta Liturghie, urmată de Parastas și de slujba la mormânt, apoi agapa îndătinată și împărțirea de haine și hrană, îndeosebi pentru cei nevoiași.

Așadar, ne găsim acum în această „etapă” a peregrinării sufletului său, dar și a pregătirii pentru ziua specială a judecății. În acest context, este foarte important ca noi, toți câți l-am cunoscut și ne-am bucurat de prietenia și ajutorul lui, să-l însoțim zilnic în parcursul său liturgic, aprinzând candela sau o lumânare, rostind măcar una din rugăciunile pentru cei adormiți și, totodată, făcând milostenie după putere în numele lui, așa cum și el a fost atât de darnic, într-un fel sau altul, cu fiecare dintre noi. Toate acestea, cu credință, nădejde și dragoste. *Cu credință*, așa cum el a mărturisit-o în toate împrejurările, prin cuvântul rostit și scris; *cu nădejde* că va fi rânduit în ceata celor drepți; *cu dragoste*, pe măsura dragostei lui nețărmurite pentru

* De pildă, Serafim Rose, *Sufletul după moarte*, trad. de Grația Lungu-Constantineanu, cu binecuvântarea ÎPS Serafim Joantă, Ed. Tehnopress, Iași, 2003, 284 p.

noi și pentru întreg neamul românesc.

„Fiecare în rândul cetei sale”

Legat de exprimarea dorinței pentru mântuirea noastră și a semenilor noștri, suntem obișnuiți să rostim îndătinatele expresii, „ceata celor drepți”, sau „latura celor drepți”, sau „de-a dreapta lui Dumnezeu…”, ca formule bine înrădăcinate în lexicul liturgic românesc. Se cuvin însă câteva nuanțări. Le desprindem, între altele, chiar din ostenelile scriitoricești ale celui pe care-l pomenim.

În anul 2003, s-a îngrijit de redactarea unei cărți unice în teologia ortodoxă, căreia îi va dedica și o introducere: *Fiecare în rândul cetei sale. Pentru o teologie a Neamului**, volum care așază la un loc studii și articole semnate de Nichifor Crainic, Radu Preda, Dumitru Stăniloae și… Răzvan Codrescu. Titlul cărții, ca de altfel întreg firul ei principal, este inspirat din cuvintele scrise corintenilor de către Sfântul Apostol Pavel: „De vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un Om și învierea morților. Căci precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia. **Dar fiecare în rândul cetei sale**…” (*I Corinteni* 15, 21-23 – *subl. n.*).

Cuvintele vizează, desigur, învierea cea de obște și judecata finală, dar, parțial, ele se aplică și în cazul judecății particulare. La învierea de obște, fiecare va fi judecat în sânul neamului în care a viețuit pe pământ. Voia Domnului a fost și este ca oamenii să nu trăiască izolat, ci în comunități organizate, mai mici sau mai mari. Deodată, în familia restrânsă a rudeniilor de sânge și în marea familie a unui popor distinct. Astfel, virtuțile și păcatele omului se leagă, cu mii de fire nevăzute, de ale semenilor din cadrul propriei familii, totodată al familiei neamului în care s-a născut, a viețuit și a murit. Este firesc, așadar, ca la sfârșitul veacurilor, la învierea de obște, fiecare să fie judecat în contextul în care a săvârșit faptele bune sau rele. Altfel spus: odată cu neamul său. Judecata particulară anticipează cumva această înviere, sau *viere*, într-o *ceată* anume, propriu-zis, a celor de care este legat mai ales prin credință, preocupări, idealuri.

Prietenii și familia îi sunt recunoscători Preasfințitului Părinte Episcop Timotei, precum și părintelui protopop Nectarie Busuioc pentru sprijinul acordat la buna desfășurare a ritualului funerar

Ne îngăduim astfel să credem că fratele Adolf Marian va fi așezat curând în ceata Mărturisirilor români, despre care el a scris cu atâta reverență, pe unii dintre ei cunoscându-i îndeaproape, pe alții din cele mai avizate surse și mărturii. Nădăjduim și credem că, în urma deliberării Dreptului Judecător, i se va deschide o ușă dincolo de care îl vor întâmpina chipuri luminoase, preoți și laici din aceeași *ceată*, proprie vieții virtuoase și crezului lor comun, precum Valeriu Gafencu, Ilarion Felea, Adrian Făgețeanu, Dumitru Stăniloae, Gheorghe Calciu, Justin Pârvu, Mircea Vulcănescu, Nicolae Steinhardt, Constantin Voicescu, Ioan Ianolide, Ion Gavrilă Ogoranu ș.a. O „ceată” în care el, Adolf Marian, s-a înscris din tinerețe, prin atâtea fapte doveditoare, ca om credincios, om de cultură autentică, dar și ca patriot exemplar, sincer și discret.

Prețuire și recunoștință

Noi, prietenii apropiați, împreună cu rudeniile și cunoscuții, îi vom purta de acum în suflet simțăminte de înaltă prețuire, dar și de nelimitată recunoștință. Și nu în abstract, la modul general, ci din motive cât se poate de palpabile, practic, pentru faptele concrete pe care el le-a săvârșit pentru noi sau împreună cu noi. De pildă, slujitorii și enoriașii Bisericii Sfântul Ilie – Gorgani își vor aminti mereu de atașamentul lui sincer și cald față de comunitatea noastră parohială, arătat mai ales față de foștii deținuți politici și familiile acestora. A fost prezent la multe dintre parastasele săvârșite pentru cei care au sfârșit în închisorile comuniste ori au trecut în veșnicie după aceea. La unele dintre aceste slujbe a fost invitat să rostească un cuvânt de mângâiere și a vorbit întotdeauna cu multă simțire: concis, cu date biografice precise, într-o limbă română de mare expresivitate și vioiciune stilistică. De altfel, se numără printre puținii intelectuali români contemporani care au scris ori au vorbit și despre foștii deținuți politici legionari, dar nu din informații urechiste ori contrafăcute, ci din surse de mâna întâi, între care convorbiri și interviuri directe cu nenumărați bătrâni legionari, membri ai comunității noastre parohiale și nu numai. În acest sens, familia noastră îi rămâne adânc recunoscătoare pentru cele scrise despre părintele nostru, Constantin Voicescu. Bine informat, dar și onest întotdeauna, a scris și a vorbit *sine ira et studio* despre această „categorie” a foștilor întemnițați, în pofida faptului că alți intelectuali din vremea noastră o evită din felurite motive, pe care-i de prisos să le comentăm acum. Cine are bunăvoința să-i observe obiectivitatea asupra fenomenului legionar, cu bune și rele, poate să înceapă, de pildă, cu lectura volumului În căutarea legiunii pierdute, în opinia noastră una dintre cele mai bune radiografii făcute Mișcării. Totodată *Cartea Mărturisitorilor*, unică în literatura noastră postdecembristă.

Desigur, personalitatea lui Răzvan Codrescu nu se reduce la poziția sa demnă față de acest fenomen! El va rămâne înscris în istoria culturii române, cu litere de aur, ca scriitor prolific, poet plin de simțire, eseist original, traducător experimentat, dar și harnic ostenitor al Editurilor Christiana, Puncte Cardinale și Lumea Credinței. Iar în memoria Bisericii Ortodoxe, un remarcabil apologet creștin, după chipul iluștrilor intelectuali laici români, profund atașați de Biserică și Neam, trecuți la Domnul, cum sunt, de pildă, Simion Mehedinți, Nicolae Paulescu,

* Ed. Christiana, București, 288 p.

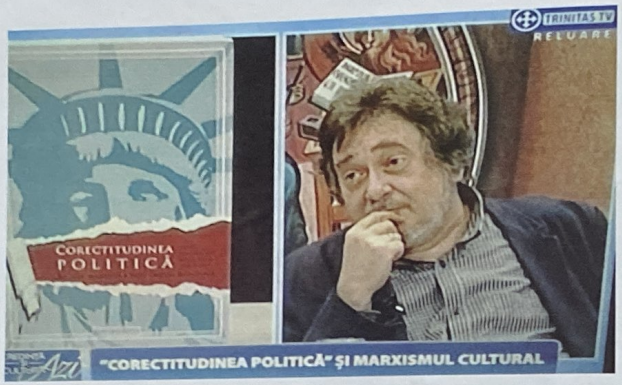

G.G. Antonescu, Vasile Voiculescu, Onisifor Ghibu, Vasile Băncilă, Petre Țuțea, Mircea Vulcănescu, George Manu, Ernest Bernea, Horia Bernea, Daniel Turcea, Virgil Cândea, Ioan Alexandru și mulți-mulți alții.

În același timp, în frățietate cu distinși intelectuali laici în viață, care, prin scrisul și atitudinea lor, dovedesc prețuire nețărmurită față de valorile creștine: Andrei Pleșu, Ioan Aurel Pop, Costion Nicolescu, Teodor Baconschi, Sever Voinescu, Mihail Neamțu, Răzvan Bucuroiu, Constantin Cucoș, Sorin Dumitrescu, Dan Puric, Pavel Chirilă, Sorin Lavric, Adrian Papahagi, Bogdan Tătaru-Cazaban etc. Iertat să ne fie că nu-i pomenim acum pe toți câți ar merita!

Și laicii intelectuali trecuți la Domnul, și cei încă în viață și activitate, pomeniți și nepomeniți, știuți și neștiuți, dedicați unui anumit domeniu, de la îndeletniciri modeste până la statutul de academicieni, au consacrat timp și energie (și) pentru misiunea creștină, odată cu exercitarea propriei profesii. De multe ori, să recunoaștem, un îndemn moral-creștin este primit cu mai multă receptivitate de la un laic decât de la un preot sau ierarh. Slujitorii Domnului pot fi ușor socotiți ca sfătuitori subiectivi, *pro domo*, pe când laicii nu intră sub incidența acestor etichetări și pot, astfel, să fie mai persuasivi în anumite situații.

Așa a fost și misionarismul creștin al „laicului" Răzvan Codrescu, care a sfătuit, *cu timp și fără timp*, pe toți cei care aveau nevoie de o povață, mai ales în momentele dificile. Dacă ne gândim, de exemplu, numai la volumul *O introducere în creștinism**, suntem îndreptățiți să credem că va fi apropiat mulți sceptici de Biserică, poate chiar creștini intelectuali la rândul lor, dar „nepracticanți", cum, din păcate, întâlnim atât de frecvent.

Slavă de la Dumnezeu, nu de la oameni!

Încă din ziua trecerii lui la Domnul, unii dintre prieteni și apropiați au scris, cu durere în suflet și pe bună dreptate, că el nu a fost prețuit de mai-marii zilei, nici din sfera culturii, nici din cea politică, nici din altă parte, pentru valoarea lui intelectuală de necontestat: nici premii, nici promovări, nici elogii, nimic! Drept urmare, a trăit extrem de modest, foarte aproape de pragul sărăciei. Acum însă, trăgând o linie sub tot ce a însemnat viața lui și cunoscându-i felul de a fi, credem că de fapt nu a vrut, nici nu a căutat laudă și răsplată de la oameni, bine știind că toți cei care primesc slava aici, pe pământ, nu mai au ce aștepta după trecerea pragului. Cunoștea, cu siguranță, cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos din Predica de pe munte, potrivit cărora cei care sunt slăviți de oameni „și-au luat plata lor" (*Matei* 6, 2)!

De aceea, atât în zilele itinerarului liturgic de șase săptămâni, dar și pe mai departe, să ne rugăm Domnului pentru a-i da în ceruri binemeritata răsplată, iar când vom ajunge la mormântul lui din Cimitirul Pantelimon II să aprindem o lumânare și să vărsăm o lacrimă, în semn de recunoștință adâncă pentru el, prietenul drag, de care ne va fi dor până în ziua în care ne va chema Domnul pe fiecare întru Împărăția Sa, cu nădejdea că ne va învrednici să-l reîntâlnim în rândul cetei sale, propriu-zis, în ceata binecuvântată a Mărturisitorilor.

Preot Vasile GORDON

* Ed. Christiana, București, 2016, 472 p.

S-a stins poetul cumpenei luminoase

Nu știu alta să scriu decât că la Liturghia de Înălțarea Sfintei Cruci l-am zărit miridă în Potir. Domnul Hristos, Care ridică păcatele lumii, aprinsese la viață în rubiniul Jertfei chipul său de om minunat. Și el, Răzvan Codrescu, știa și mărturisea că El, Hristos Domnul, este Învierea și Viața și Odihna.

Pentru cine a trăit în Sibiul ce împlinea peste cinci ani de democrație încă în căutarea modelului cultural, descoperea un chip aparte de jurnalist. Dintâi că scria cu nerv, un nerv cuminte comutat pe un patriotism atât de firesc încât a iritat – ani în șir – pe cei care chiar credeau, și mai cred, că patriotism înseamnă gâlceava, gâștizarea pe scrupule infertile. Scria cu fibră culturală asumată.

Coerent și subtil, adânc și cuprinzător. Nu știai ce să admiri la cel care scrie. Eleganța limbii, linia de forță – dozată parcă de o mână nevăzută – ori incredibila incandescență la urâciunea din jur. Nu locuia în Sibiu și poate de aceea primele noastre întâlniri s-au petrecut pe drumul lung, de noapte înghețată, dinspre Sibiu spre Bucureștiul care-l înghițea îndată ce se cobora din tren. Eu măsuram noaptea drumului în cafele. El în preamultele țigări. Nederanjați de nimeni. Prindeam rostul poveștilor. Și nu au fost doar câteva drumuri.

Lui îi datorez prima introducere în limba italiană vorbită pe vremea când prinsesem oboseală în căutarea vizei buclucașe pentru studii, înșirându-mă la gardul Ambasadei și văzând cum cei de care mai apoi unii s-au plâns primeau cu ușurința ilegalității democratizate viza lor de ieșire într-o Italie de care, atunci, nu știam că am să mă îndrăgostesc iremediabil. Și am rămas prieteni. Mai ales după o ceartă zdravănă. Numai ce scrisese la *Puncte Cardinale* o recenzie sucită la adresa Părintelui Păcurariu, iritat că nu scrisese pe unii dintre cei pe care el îi știa în *Dicționarul Teologilor Români*. A revenit și Părintele pe conținut, dar mai apoi, până în clipa în care i-am anunțat moartea Părintelui, el, prietenul meu, a regretat enorm „ieșirea". Cum îi spunea fără să revină. S-au văzut deseori și zâmbetul discret al Părintelui îi da de înțeles împăcarea.

Apoi au venit *Târgurile de Carte și Revistă Religioasă*, acolo unde Lucian și Lucia Coca ne-au adunat ca o mare familie. Ediția dintâi,

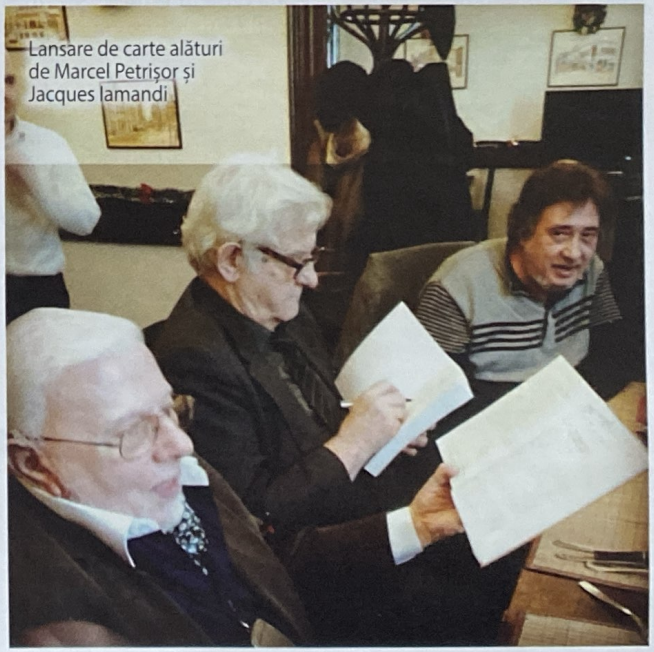
Lansare de carte alături de Marcel Petrișor și Jacques Iamandi

în aula Facultății de Teologie, una dintre cele mai frumoase amintiri. Cină festivă de oameni și cărți. Cu Târgurile au venit emisiunile împreună. Nu puține. Mai ales aici, acasă, la Sibiu. După momentele tensionate de prin studiourile televiziunilor centrale suna mereu. Ca un limitator de tensiune. Știa exact ce ai nevoie să te odihnești sufletește. Cu onestitate prietenească, îndrepta ce spusesem strâmb. Cu o curtoazie incredibilă vremii de acum oferea cărți, sprijinea scriitori. Iubea cartea ca pe propria sa viață.

Ne-a împrietenit Dante – din care i-am dăruit o ediție veche de nuvele răzlețe, după un drum la Padova – și San Juan de la Cruz. Când am ajuns la Toledo, i-am scris. La Avilla l-am sunat să-i mulțumesc. Pentru o incredibilă intuire a arderii în Duh prin care asumase literatura ca pe un ferment de mântuire. Moartea Domnului Profesor Constantinescu și apoi a Doamnei i-au stins venirile la Sibiu. L-au ținut acasă. Povesteam rar, atât de rar. Acum, ca să-mi aduc aminte de glasul lui, nu mi-a luat mult, dar mi-am dat seama că îmi lipsea de mult. E omul de la care am învățat să recitesc Eminescu și prin care am redescoperit marea literatură a Rezistenței anticomuniste. De o șăgălnicie cu versul ieșită din comun. Sensibilă și cordială cu psalmii. La Târgurile de carte mereu lipit de standul celor de la *Puncte Cardinale*, iar în timp purtând cărțile lui, antologii de articole, prefațate de Răzvan Bucuroiu, la butoniera dăruirii. Muncea enorm. Un excelent editor. Nu doar pentru Editura Christiana. Era de acolo, din fiecare carte. Chip de uimire cu fiecare carte bună ce o dăruia sau o primea. Emotiv asemeni unui copil la școală. Plinise în sufletul său mii de întoarceri acasă ale celor uciși de comunism. Ne-a lăsat, în fond, cel mai mare *Sinaxar de Rezistență*.

S-a stins. Departe de vârsta la care poți spune că ai îmbătrânit. Moartea lui, dintâi zvon, mi-a readus gustul de cafea înghețată în nopțile cu multă poveste. Și lacrima bucuriei că ne-am știut. Bine. A trecut printre noi. A scris la Sibiu. A fost martor nemincinos istoriei. Semna ciudat, cred că așa l-am prins în ochi: Adolf Crivăț. Alteori, de infinit mai multe ori, Răzvan Codrescu. Ultima dată, la catafalcul Doamnei Constantinescu, plângea ca un copil. Ca atunci când i-am povestit că a murit fratele Gheorghe Precupescu, ostașul cu inimă de copil luminos. Ca atunci... Ca acum.

Nu știu alta să scriu decât că la Liturghia de Înălțarea Sfintei Cruci l-am zărit miridă în Potir. Domnul Hristos, Care ridică păcatele lumii, aprinsese la viață în rubiniul Jertfei chipul său de om minunat. Și el, Răzvan Codrescu, știa și mărturisea că El, Hristos Domnul, este Învierea și Viața și Odihna. De azi suntem mai mult cu un poet-rugător în Împărăția cuvintelor care rodesc veșnicia. În orizontul de dincolo de punctele cardinale ale vieții de acum...

Preot Constantin NECULA

O charismă subtilă

Ca fostă colegă de facultate, Răzvan Codrescu a rămas și va rămâne pentru mine Adolf – studiosul efervescent, captivat de propriile idealuri, nedispus la vreo formă de compromis cu regimul totalitar care, la începutul anilor '80, atingea culmile depersonalizării.

O amintire neîntâmplător fixată în memoria mea se leagă de „pogorârea" lui C. Noica printre studenții de la filologie, cândva prin '81, dacă nu mă înșel. Un moment excepțional, bineînțeles. În Amfiteatrul „Odobescu" plin ochi de studenți extaziați, filosoful beneficiase de o primire grandioasă, orchestrată de Zoe Dumitrescu-Bușulenga. În prima parte a întâlnirii, invitatul de onoare și-a expus propriul parcurs biografic și academic. După introducerea destul de amplă, el îi invita pe cei prezenți să pună întrebări. Pe când majoritatea participanților ezitau încă să facă pasul, de undeva din mijlocul sălii se ridică în picioare Adolf, întrebându-l frontal pe Noica – cu o voce fermă, dar respectuoasă – de ce în excursul autobiografic nu l-a menționat ca mentor pe Nae Ionescu, profesorul său... O interogație azi banală, dar care atunci reprezenta un act de curaj (*Nomina odiosa!*). Nu-mi amintesc răspunsul de conveniență al lui Noica, ci doar admirația sinceră pentru îndrăzneala lui Adolf. Știm că această secvență oricât de relevantă nu face decât să ilustreze un angajament interior, etic, cultural, ideologic – pe care Răzvan Codrescu l-a adoptat încă din prima tinerețe. El frecventa deja lumea foștilor deținuți politici, a duhovnicilor și intelectualilor proveniți din interbelic, construia deja eșafodajul viitoarei sale personalități și creații.

Când ne-am întâlnit din nou, după vreo 15 ani de la absolvire, am avut bucuria să regăsesc personalitatea conturată în memoria mea. Adolf (Vasile) devenise Răzvan (Codrescu) în felul cel mai coerent și substanțial posibil. Așa am putut aprecia una din trăsăturile morale pe care le prețuiesc în mod deosebit: consecvența. Nu rigiditatea, nu fanatismul, ci coerența propriei deveniri, pe fondul unei culturi solide și a discernământului ziditor. Prietenia din ultimele decenii cu Răzvan Codrescu a continuat sub auspiciile mărturisirii creștine și ale creativității generate de acest aport fundamental. Privilegiul care mă emoționează la ceasul despărțirii este de a-l fi avut interlocutor în mai multe emisiuni radiofonice – care capătă (mult prea devreme!) valoare de document. Mini-arhiva Răzvan Codrescu include un dialog pe marginea primului volum din noua traducere a *Divinei comedii* (*Infernul*, 2006), un altul despre centenarul Arsenie Boca, o discuție alături de Marcel Petrișor despre memorialistica închisorilor, o alta despre proiectul editorial Christiana... Aproape de fiecare dată când îl revedeam, îl întrebam despre stadiul traducerii *Divinei comedii*. Așteptam cu nesaț să vorbim despre *Purgatoriu* și *Paradis*, dar apreciam cu aceeași ocazie îndelunga răbdare a demersului de exeget-tălmăcitor, aplecarea ascetică asupra operei sale fundamentale – care va fi fost noua versiune a Trilogiei dantești – între timp încheiată și lăsată ca testament...

Dacă ar fi să încheg într-un singur cuvânt amintirea despre Adolf, aș spune: *vocea*. „Vocea" lui scrisă, stilul literar atât de cizelat, dar și vocea rostită. Glasul viril și molcom în același timp, reflexiv și sapiențial, prin care ideile își croiau convingător drumul spre suflet și minte. Deloc familiar cu jocul aparențelor, Răzvan Codrescu își dezvăluia charisma prin adâncimea unei voci inconfundabile. La propriu și la figurat.

Marina DUMITRESCU

Răsluminare
(Răzvan de lumină)

În memoria lui Răzvan Codrescu

Prealină lumină,
Mierie lumină,
Pelină lumină,
Rază de dalbă lumină,
Diafană și senină,
Răzvană și leonină,
Tomnatecă slavă afină,
Cununiță de glicină,
Cunună de spini dafină,
Viță de viață despină,
Viță de viață augustă,
Augustă și longilină,
Smintind lumea cea faustă,
Sfințind făptura regină,

Susură molcom, suspină,
Hău de cerească stupină,
Întru scorbură divină,
Pogorând adânc-lumină
Întru adâncată vină,
Răscumpărare deplină,
Înluminare senină!
Domnu-i lumânarea mea,
Veșmântul și osia,
Merindea și trestia,
Mielul de sânge perdea,
Porfiră și peruzea,
Pecete pe fruntea mea,
Giulgiu dalb de târnosea,

Ocheada și harisma,
Codru de pâine sadea,
Iarba de amară stea,
Stupul de lumină grea,
Amarul și dulceața,
Foamea și însetarea,
Crucea și Învierea,
Taică-meu și maică-mea,
Rostul meu,
Rostirea mea,
Cea de din Maranatha.

I(o)an NICOLAE,
Alba Iulia

Un monument în asfințit
La „trecerea fără de petrecere” a lui Răzvan Codrescu

Când moare un om, rămâne uneori o dragoste. Când moare un nume, rămâne o amintire cu ecou. Când moare o personalitate, ne trezim că viața ne-a fost punctată de un monument.

Răzvan Codrescu avea oroare de cuvinte mari și mai ales de laudele ce i-ar fi putut fi aduse. El însă era generos în aprecieri și cu cei care nu meritau. În timpul vieții sale, m-am ferit să-l elogiez tocmai din acest motiv, dar acum pot să spun ceea ce trebuie rostit. Prin dispariția lui Răzvan Codrescu dintre noi, am pierdut un mare creștin și un naționalist luminat; un cărturar imens și un neobosit mărturisitor al eroilor, martirilor și sfinților din rezistența anticomunistă; un foarte important teoretician și istoric al Dreptei de la noi; un proeminent teolog și un poet sensibil și profund. Eu personal am pierdut o călăuză pe calea națională și un prieten de drum lung. De aceea sentimentul pe care l-am trăit când am auzit despre plecarea lui a fost copleșitor și inexprimabil. Singura *„răzbunare”*, în sensul etimologic, a acestui trist eveniment este să încerc să-i fac conștienți

Lansare de carte alături de Claudiu Târziu și Mihail Neamțu

pe cât mai mulți români cu privire la cine a fost Răzvan Codrescu.

Răzvan Codrescu a fost un pedagog, atât ca formație profesională, cât și în fibra sa intimă. Împărtășea din știința și din experiențele sale cu dărnicie, tact și stil, pentru a le oferi altora repere de orientare și îmbunătățire. A făcut-o de la catedră, a făcut-o și ca eseist, traducător, jurnalist, scriitor și editor. Și s-a slujit de un dar special: oratoria sa era la fel de bună ca scriitura lui. A fost unul dintre oamenii al căror discurs liber, odată transcris, devenea un text impecabil, de publicat în gazetă sau în carte. Când aborda o problemă, oricât de dificilă, dovedea o bună cunoaștere a domeniului, o mare limpezime a ideilor, un ireproșabil traseu logic, un discernământ fin și un curaj rar la intelectualitatea noastră de astăzi.

Am visat la prietenia cu Răzvan Codrescu înainte cu câțiva ani de a-l cunoaște față către față. M-a cucerit scrisul său din revista sibiană „Puncte Cardinale” – o veritabilă școală a Dreptei creștine postdecembriste, pe care a condus-o alături de regretatul Gabriel Constantinescu timp de două decenii. Intuiam că întâlnirea cu un astfel de om poate fi una formatoare, ziditoare, una care îți poate da un nou sens al vieții. Și nu m-am înșelat. Din anul 1999, de când ne-am văzut prima dată, am legat o prietenie nedezmințită până la capăt, care pe mine unul m-a îmbogățit enorm.

Trecut la rându-i prin „școala” foștilor deținuți

politici, încă de pe vremea adolescenței – când a avut privilegiul de a-i cunoaște pe Marcel Petrișor, Demostene Andronescu, Părintele Gheorghe Calciu, Aurel State, Simion Ghinea, Petre Țuțea și atâtea alte mari conștiințe românești mărturisitoare și jertfitoare –, Răzvan Codrescu a dovedit, timp de 30 de ani, o excelentă așezare a discursului său pe temeiurile național-creștine, o consecvență ideatică și principială fără fisură, o dăruire exemplară pentru lămurirea și înălțarea în duh și în spirit a lumii românești. Fidel vechilor idealuri ale Dreptei creștine, a încercat să contribuie la nașterea, coagularea și afirmarea unei noi elite conservatoare, a unei *lamure* capabilă să întoarcă întreg poporul pe făgașul unei vieți *cu* și *pentru* Dumnezeu.

Vrând, deci, să facă binele și fiind plin de talent și hărnicie, s-a trezit în prima linie, nu din orgoliu sau mânat de interese impure. Calitățile sale l-au propulsat nu doar la conducerea unor publicații și edituri, sau în postura de principal teoretician al Dreptei creștine, ci și la vârful câtorva inițiative de *resurecție* a Dreptei culturale și de articulare a Dreptei politice de la noi (fără să fie membru al vreunui partid), unele cu un oarecare succes, altele eșuate după un start promițător. Chiar și așa, ar fi lăsat bucuros locul altora, spre a se dedica proiectelor literare proprii, dacă ar fi putut să-și refuze prietenii.

Un om cu asemenea însușiri și cu un astfel de parcurs biografic are, inevitabil, inamicii și detractorii săi. S-au găsit să-l conteste, să-l înfrunte și să-l înjure nu numai adversarii ideologici ireductibili, ci și unii dintre aceia care au crescut cu cărțile sale și cărora le-a întins o mână de ajutor. Destui dintre cei care îi împărtășeau ideile, dar se temeau să le susțină, ca să nu-și piardă funcțiile sau sinecurile ori să nu-și compromită viitorul (academic, scriitoricesc, politic), pe scurt, să nu-și „ardă imaginea", au început să-l ocolească după ce a fost etichetat ca „legionar" și „extremist" sau după ce li s-a atras atenția că e o vecinătate primejdioasă. S-a ajuns până într-acolo încât nu i-au fost recunoscute nici meritele culturale lipsite de orice conotație politică, așa cum bunăoară este traducerea *Infernului* lui Dante.

Răzvan Codrescu și-a asumat condiția de marginalizat de către „elita" academică, scriitoricească, politică și administrativă cu o noblețe asemănătoare celei a Don Quijoților moderni care au înfundat pușcăriile comuniste, făcând proba congruenței dintre vorbă și faptă. Și nu e puțin lucru într-o lume în care a spune ce gândești și a face ce spui nu mai reprezintă o dovadă a tăriei de caracter, ci mai degrabă una de inadecvare sinucigașă.

El a năzuit însă să arate că demnitatea românească nu s-a terminat odată cu generația interbelică, pe care atât a prețuit-o și iubit-o. Și ne-a demonstrat că sunt oameni care se fac liant de cerbicie și vrednicie națională între cei care au fost și cei care vor veni.

Dacă ar fi fost singur și era de ajuns, dar știa că există o stirpe întreagă de acest fel, pe care a cultivat-o atent. Și asta l-a mângâiat până la sfârșit. Iar aceasta trebuie să ne fie nouă, celor mai tineri, exemplu și îndemn până când Domnul va rândui să ne reîntâlnim cu Răzvan Codrescu.

Claudiu TÂRZIU

Prietenul Adolf Marian Vasile și scriitorul Răzvan Codrescu

Sunt oameni dificil de înțeles până la capăt. Dar, pe linia felului în care părintele Stăniloae explica relația ortodocșilor cu Dumnezeu în sensul că ei nu caută să Îl înțeleagă pe Dumnezeu, ci să Îl afle, tot astfel nu este esențial, nici măcar pentru prietenul apropiat, să îl înțeleagă definitiv pe omul de lângă el, ci să-l așeze întru iubirea sa, cale nesmintită a cunoașterii personale.

În ceea ce-l privește pe prietenul nostru Adolf, nedumeririle pot apărea chiar de la acest prenume – în realitate un pur accident onomastic lipsit de orice însemnătate. Celelalte nedumeriri, alimentate pe drept sau pe nedrept de diferite detalii existențiale ori de eventuale plasări într-un cotidian prea recent pentru a fi just evaluat, sunt mărunțișuri palide, bârfe literare ce trebuie alungate drept tentații ale unui adevăr incomplet care, prin omisiune, nu este decât minciună. Și, oricum, cei care se vor fi putut sminti din cauza unor astfel de detalii aveau toate datele să rateze principalul.

Or, principalul a fost la el rostirea unor adevăruri teologice și istorice obliterate major fie de pronunțata decădere post-adamică a indivizilor, fie prin degradarea ideologică de-a stânga a lumii recente. Forma în care a vehiculat el, cel căruia i-a plăcut să se învăluie în pseudonimul *Răzvan Codrescu*, acele adevăruri a fost întotdeauna excelentă. În special poezia scrisă – și trebuie subliniat că aici *scrisă* vrea să însemne publicată pe

hârtie – este de o frumusețe cu totul extraordinară: Răzvan Codrescu este în mod cert cel mai mare poet *creștin* – și nu numai – din perioada postcomunismului românesc, chiar dacă ciudatul canon al premiilor de poezie și decăzutul gust public general nu pot să perceapă această realitate.

Și mai important, poate, este să nu uităm că, prieten al adevărului, el a onorat predania pusă la dispoziția multora de către mărturisitorii foști deținuți politici pe care puțini i-au înțeles și cărora încă și mai puțini li s-au făcut eficient ecou publicistic, așa cum a fost Răzvan Codrescu dispus să se facă pe sine. Cu asupra de măsură trebuie să se rețină că el a făcut asta asumându-și prețul ignorării de către variile protipendade culturale, ajungându-se până la a nu fi primit între ei de scriitorii români asociați unional, deși el îndeplinea fără rest criteriile și ca poet, și ca eseist. (Publicarea postumă a traducerii integrale a *Divinei comedii* îi va face pe aceștia, poate, să-și regrete rateul măcar față de traducător...). Astfel, Răzvan Codrescu a plătit un preț greu de achitat pentru cine nu este solid încredințat întru Hristos, însă un preț care vădește excelența morală întru cele mari.

Nu este de crezut că liantul consistentei sale rectitudini spiritual-culturale ar fi fost performanța intelectuală – pe care altminteri o aprecia enorm – a persoanelor exemplare care i-au fost dăscăli întru acest soi de viețuire. Ci este de știut că acest liant a fost dat de colosala și pura dragoste cu care l-au ranforsat acei dascăli – sunt mulți, unii celebri, alții anonimi – dintre care îl voi numi doar pe Marcel Petrișor, ce i-a fost profesor în liceu și prieten în viață, și pe părintele Gheorghe Calciu, duh ordonator a toată lucrarea sa.

Dăruit de Dumnezeu și de maeștrii săi spirituali, acest prieten (a se vedea *Evanghelia după Ioan* 15, 13) al neamului românesc, al culturii universale și mai ales al Bisericii și-a înmulțit talantul, așezându-se definitiv în raza acelui Adevăr de care nădăjduim că nu se va lipsi în veac.

Anamnetic, cel mai nimerit este să citim și să recitim din el versuri ca acestea, scrise cu puțin după vârsta de 20 de ani nu din vreo dezamăgire juvenilă, ci tocmai din împlinită aflare a dragostei care, deși nu este de aici, este totuși aici:

Scuturând de pe sandale
pulberea iubirii tale,
mă voi duce, duce-voi,
la mireasa mea de-apoi,
singurel pe-un drum de seară,
cu o candelă de ceară,
printre plopi cu frunza rară
și răchită gălbioară,
pe sub stele-logostele,
pân' la tâlcurile mele,
peste crucea munților,
la mai marea nunților...

Lucian D. POPESCU

A plecat. Acum, a plecat...

Alături de Gheorghiță Ciocioi la Capul Kaliakra, într-o excursie de documentare organizată de „Lumea Credinței"

Pe Răzvan Codrescu l-am cunoscut în urmă cu trei decenii. O viață de om. Mi-a fost teamă întotdeauna să scriu – fie și câteva rânduri – despre opera sa, considerând că alții sunt mult mai în măsură să o facă. L-am socotit mereu un uriaș. Nu doar al condeiului... Era, întâi de toate, un neîntrecut și autentic trăitor creștin. Răzvan Codrescu rămâne, fără doar și poate, un mare nedreptățit al literaturii noastre. Un poet, eseist și traducător de o valoare incontestabilă. Poate cel mai profund observator al fenomenului dreptei românești. Un analist nepărtinitor al perioadei interbelice, fără a ține cont însă de corectitudinea politică de astăzi, cu ale cărei măsuri se vrea cântărit totul. Aceasta îi va atrage – iubitorului de martiri ai neamului românesc – nu puține neplăceri. Și etichete. Mai ales etichete... Evident, puteau fi demontate rapid. Doar că Răzvan Codrescu a fost un adevărat cărturar, nu, pur și simplu, un intelectual de dreapta. Iar noblețea arareori se pretează la pogorământ.

Acum, a plecat... După ce și-a împlinit datoria. Mai întâi, pe cea de dascăl al adevăratei prietenii întru Hristos. N-o spun doar eu, ci sute de mulți alți prieteni ai săi. Deși sunt convins că acolo, Sus, alte mii și mii de iubitori ai Domnului – și cunoscuți dragi lui – îl așteaptă la ales praznic, nu ne este deloc ușor – nouă, celor de la „Lumea Credinței" –, astăzi, la vreme de rămas-bun... Credeam că mai are de adăstat – cu atât de mult folos – printre noi... Drum bun către Cer, Răzvan Codrescu!

Gheorghiță CIOCIOI